

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (prvo vijeće)

10. ožujka 2021.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Granična kontrola, azil i useljavanje – Politika viza – Konvencija o provedbi Schengenskog sporazuma – Članak 21. stavak 2.a – Povelja o temeljnim pravima – Članak 47. – Pravo na djelotvoran pravni lijek – Konzulovo odbijanje izdavanja vize za dugotrajni boravak – Obveza države članice da osigura pravni lijek pred sudom protiv odluke o odbijanju takve vize”

U predmetu C-949/19,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Naczelny Sąd Administracyjny (Visoki upravni sud, Poljska), odlukom od 4. studenoga 2019., koju je Sud zaprimio 31. prosinca 2019., u postupku

M. A.

protiv

Konsul Rzeczypospolitej Polskiej w N.,

SUD (prvo vijeće),

u sastavu: J. C. Bonichot, predsjednik vijeća, R. Silva de Lapuerta (izvjestiteljica), potpredsjednica Suda, L. Bay Larsen, C. Toader i M. Safjan,

nezavisni odvjetnik: J. Richard de la Tour,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za M. A.-a, B. Grohman, *advokat*,
- za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,
- za češku vladu, M. Smolek, J. Vláčil i A. Pagáčová, u svojstvu agenata,
- za njemačku vladu, J. Möller i R. Kanitz, u svojstvu agenata,
- za Europsku komisiju, C. Cattabriga, A. Stobiecka-Kuik i G. Wils, u svojstvu agenata,

* Jezik postupka: poljski

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnog odvjetnika, da u predmetu odluči bez mišljenja,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 21. stavka 2.a Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama (SL 2000., L 239, str. 19.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 9., str. 12.), koja je potpisana u Schengenu 19. lipnja 1990., a stupila je na snagu 26. ožujka 1995., kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 610/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. (SL 2013., L 182, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 12., str. 285. te ispravak SL 2014., L 225, str. 91.) (u daljnjem tekstu: CISA), i članka 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između M. A.-a i Konsula Rzeczypospolitej Polskiej w N. (konzul Republike Poljske; u daljnjem tekstu: konzul), u pogledu odbijanja potonjeg da M. A.-u izda nacionalnu vizu za dugotrajni boravak.

Pravni okvir

Pravo Unije

CISA

- 3 Članak 18. CISA-e glasi kako slijedi:

„1. Vize za boravak dulji od 90 dana (vize za dugotrajni boravak) nacionalne su vize koje izdaje jedna od država članica u skladu sa svojim nacionalnim pravom ili pravom Unije. Te se vize izdaju u jedinstvenome obrascu za vize kako je to navedeno u Uredbi Vijeća (EZ) br. 1683/95 [(SL 1995., L 164, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 11., str. 3.)], pri čemu je u odgovarajućem polju vrsta vize označena slovom ‚D‘. Vize se ispunjavaju u skladu s odgovarajućim odredbama iz Priloga VII. Uredbi (EZ) br. 810/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o osnivanju Zakonika Zajednice o vizama (Zakonik o vizama) [(SL 2009., L 243, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 12., str. 8.)].

2. Vize za dugotrajni boravak važe najdulje jednu godinu. Ako država članica strancu odobri boravak dulji od jedne godine, viza za dugotrajni boravak prije prestanka njezina važenja zamjenjuje se [...] dozvolom [boravka].”

- 4 Člankom 21. CISA-e određeno je:

„1. Stranci koji imaju važeću [...] dozvolu [boravka], koju je izdala jedna od država članica, mogu se, na temelju te dozvole i važeće putne isprave, slobodno kretati 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana unutar područja drugih država, pod uvjetom da ispunjavaju uvjete ulaska iz članka 5. stavka 1. točaka (a), (c) i (e) Uredbe (EZ) br. 562/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2006. o Zakoniku Zajednice o pravilima kojima se utvrđuje kretanje osoba preko granice (Zakonik o schengenskim granicama) [(SL 2006., L 105, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku poglavlje 19., svezak 10., str. 61.)] i koji nisu na nacionalnom popisu upozorenja dotične države članice.

[...]

2.a Pravo slobodnoga kretanja iz stavka 1. primjenjuje se i na strance koji imaju važeću vizu za dugotrajni boravak koju je izdala jedna od država članica kako je to navedeno u članku 18.”

Direktiva (EU) 2016/801

- 5 U skladu s člankom 1. Direktive (EU) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o uvjetima ulaska i boravka državljana trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanja poslova *au pair* (SL 2016., L 132, str. 21.):

„Ovom se Direktivom utvrđuju:

- (a) uvjeti ulaska i boravka za razdoblje dulje od 90 dana na državnom području država članica te prava državljana trećih zemalja i, ako je to primjenjivo, članova njihovih obitelji u svrhu istraživanja, studiranja, osposobljavanja ili volonterstva u okviru Europske volonterske službe i, ako države članice tako odluče, programâ razmjene učenika ili obrazovnih projekata, volonterstva izvan okvira Europske volonterske službe ili obavljanja poslova *au pair*;

[...]”

- 6 Članak 2. te direktive u stavku 1. predviđa:

„Ova se Direktiva primjenjuje na državljane trećih zemalja koji podnose zahtjev za prihvrat ili kojima je odobren prihvrat na državnom području države članice u svrhu istraživanja, studiranja, osposobljavanja ili volonterstva u okviru Europske volonterske službe. Države članice također mogu odlučiti primjenjivati odredbe ove Direktive na državljane trećih zemalja koji podnose zahtjev za prihvrat u svrhu programa razmjene učenika ili obrazovnog projekta, volonterstva izvan okvira Europske volonterske službe ili obavljanja poslova *au pair*.”

- 7 U skladu s člankom 3. navedene direktive:

„Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

[...]

3. ‚student‘ znači državljanin treće zemlje koji je primljen na visoko učilište i kojemu je odobren prihvrat na državnom području države članice kako bi, obavljajući to kao svoju glavnu djelatnost, redovito studirao te stekao visokoškolsku kvalifikaciju koju dotična država članica priznaje, što uključuje diplome, potvrde ili akademske stupnjeve doktora znanosti na visokim učilištima, što može podrazumijevati i pripremni program koji prethodi takvom obrazovanju, u skladu s nacionalnim pravom, ili obvezno osposobljavanje;

[...]

21. ‚odobrenje‘ znači [...] dozvola [boravka] ili, ako je to predviđeno nacionalnim pravom, viza za dugotrajni boravak izdana za potrebe ove Direktive;

[...]

23. ‚viza za dugotrajan boravak‘ znači odobrenje koje je izdala država članica kako je predviđeno člankom 18. [CISA-e] ili koje je izdano u skladu s nacionalnim pravom država članica koje ne primjenjuju u cijelosti schengensku pravnu stečevinu.”

8 Članak 34. stavak 5. te direktive glasi kako slijedi:

„Svaka odluka kojom se zahtjev za odobrenje proglašava nedopuštenim ili se odbija, kojom se odbija produljenje odobrenja ili kojom se odobrenje povlači može se pravno osporavati u dotičnoj državi članici u skladu s nacionalnim pravom. U pisanoj obavijesti navodi se sud ili upravno tijelo kojem se može podnijeti žalba te rok za podnošenje žalbe.”

Zakonik o vizama

9 Članak 32. stavak 3. Uredbe br. 810/2009, kako je izmijenjena Uredbom br. 610/2013 (u daljnjem tekstu: Zakonik o vizama), određuje:

„Podnositelji kojima je viza odbijena imaju pravo žalbe. Žalbe se ulažu protiv države članice koja je donijela konačnu odluku o zahtjevu, a u skladu s nacionalnim pravom te države članice. Države članice dostavljaju podnositelju informacije o postupanju u slučaju žalbe, kako je navedeno u Prilogu VI.”

Poljsko pravo

10 Člankom 75. Ustawe o cudzoziemcach (Zakon o strancima), od 12. prosinca 2013. (Dz. U. iz 2018, poz. 2094.), kako je izmijenjen (u daljnjem tekstu: Zakon o strancima), određeno je:

„1. Nacionalna viza odbija se odlukom.

2. Odluka o odbijanju izdavanja nacionalne vize izdaje se na obrascu.”

11 Članak 76. stavak 1. Zakona o strancima glasi:

„Protiv odluke o odbijanju izdavanja schengenske vize ili nacionalne vize moguće je podnijeti:

1. zahtjev da je preispita konzul, ako ju je donijelo to tijelo;

[...]”

12 Članak 5. ustave Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Zakon o Zakoniku o postupcima pred upravnim sudovima), od 30. kolovoza 2002. (Dz. U. iz 2018., poz. 1302.), kako je izmijenjen (u daljnjem tekstu: Zakonik o postupcima pred upravnim sudovima), u verziji koja je primjenjiva u glavnom postupku, predviđa:

„Upravni sudovi nisu nadležni u predmetima koji se odnose na:

[...]

4. vize koje izdaju konzuli, osim kada je riječ o:

(a) vizama iz članka 2. točkama 2. do 5. [Zakonika o vizama],

(b) vizama koje su izdane stranim državljanima koji su članovi obitelji državljanina države članice Unije, države članice Europskog udruženja za slobodnu trgovinu koja je stranka Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru [(EGP)] ili Švicarske Konfederacije u smislu članka 2.

točke 4. Zakona o ulasku na područje Republike Poljske, boravku na njemu i odlasku s njega državljana država članica Europske unije i članova njihovih obitelji), od 14. srpnja 2006. (Dz. U. iz 2017., poz. 900. i iz 2018., poz. 650.).

[...]”

- 13 U skladu s člankom 58. stavkom 1. točkom 1. Zakonika o postupcima pred upravnim sudovima „[s]ud odbija tužbu [...] ako za predmet nije nadležan upravni sud [...]”

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 14 Podnositelj kasacijske žalbe u glavnom postupku, državljaniin treće zemlje podnio je konzulu zahtjev za izdavanje nacionalne vize za dugotrajni boravak u svrhu studiranja studija drugog stupnja u Poljskoj. Budući da je njegov zahtjev odbijen, on je od konzula zahtijevao preispitivanje tog zahtjeva. Potonji je ponovno odbio izdati vizu zbog nepostojanja opravdanja svrhe ili uvjeta planiranog boravka.
- 15 Podnositelj kasacijske žalbe u glavnom postupku podnio je tužbu Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (Vojvodski upravni sud u Varšavi, Poljska) protiv konzulove odluke o odbijanju. Radi dokazivanja dopuštenosti tužbe, podnositelj kasacijske žalbe u glavnom postupku oslonio se na presudu od 13. prosinca 2017., El Hassani (C-403/16, EU:C:2017:960), te istaknuo da se izreka te presude može primijeniti na glavni predmet zato što su njegove činjenične i pravne okolnosti slične onima u predmetu u kojem je donesena navedena presuda.
- 16 Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (Vojvodski upravni sud u Varšavi) rješenjem od 12. ožujka 2019. odbio je tu tužbu. Taj sud, oslanjajući se na članak 5. točku 4. Zakonika o postupcima pred upravnim sudovima, smatrao je da u glavnom predmetu nisu nadležni upravni sudovi. On je također smatrao da rješenje iz presude od 13. prosinca 2017., El Hassani (C-403/16, EU:C:2017:960), nije primjenjivo u glavnom predmetu jer je viza o kojoj je bila riječ u toj presudi bila viza za kratkotrajni boravak, odnosno schengenska viza, dok je u glavnom predmetu podnositelj kasacijske žalbe podnio zahtjev za izdavanje nacionalne vize za dugotrajni boravak koja se izdaje u skladu s nacionalnim pravom.
- 17 Smatrajući da je Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie (Vojvodski upravni sud u Varšavi) pogrešno presudio da konzulova odluka o odbijanju izdavanja nacionalne vize ne može biti predmet sudskog nadzora i da je taj sud, slijedom toga, neosnovano odbio tužbu podnesenu protiv navedene odluke, podnositelj kasacijske žalbe u glavnom postupku podnio je kasacijsku žalbu sudu koji je uputio zahtjev, Naczelny Sąd Administracyjny (Visoki upravni sud, Poljska).
- 18 Sud koji je uputio zahtjev ističe da je nakon donošenja presude od 13. prosinca 2017., El Hassani (C-403/16, EU:C:2017:960), članak 5. točka 4. podtočka (a) Zakonika o postupcima pred upravnim sudovima izmijenjen radi uspostave prava na podnošenje pravnog lijeka pred sudom protiv odluka o odbijanju izdavanja schengenske vize. On pojašnjava da se ta zakonodavna izmjena ipak ne primjenjuje na odluke o odbijanju izdavanja nacionalnih viza poput onih o kojima je riječ u glavnom postupku. Stoga, u skladu s nacionalnim pravom, konzulova odluka o odbijanju izdavanja nacionalne vize za dugotrajni boravak strancu ne može biti predmet sudskog nadzora.
- 19 Slijedom toga, sud koji je uputio zahtjev pita se o tome zahtijeva li pravo Unije da se za nacionalne vize za dugotrajni boravak uspostavi ista razina zaštite kao što je ona koja se primjenjuje na schengenske vize i koja proizlazi iz presude od 13. prosinca 2017., El Hassani (C-403/16, EU:C:2017:960).
- 20 S tim u vezi sud koji je uputio zahtjev ističe da članak 21. stavak 2.a CISA-e daje pravo na slobodno kretanje strancima koji imaju nacionalnu vizu za dugotrajni boravak. Stoga je nacionalna viza jedno od sredstava koje strancu omogućuju ostvarivanje prava na slobodno kretanje i tako se kao takva suštinski

ne razlikuje od ostvarivanja prava na temelju schengenske vize izdane državljanima trećih zemalja. Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, iako se nacionalne vize i schengenske vize razlikuju u pogledu pravila, zahtjeva ili načina izdavanja koji se na njih primjenjuju, obje vrste viza odnose se na ostvarivanje, od strane stranaca, istog prava koje proizlazi iz prava Unije. Stoga nemogućnost pobijanja konačne odluke o odbijanju izdavanja nacionalne vize pred sudom može predstavljati povredu prava Unije, osobito prava na djelotvoran pravni lijek, sadržanog u članku 47. prvom stavku Povelje.

- 21 U tim je okolnostima Naczelny Sąd Administracyjny (Visoki upravni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Trebali li članak 21. stavak 2.a [CISA-e], u vezi s člankom 47. prvim stavkom [Povelje] tumačiti na način da državljaninu treće zemlje kojemu je odbijeno izdavanje vize za dugotrajni boravak i koji ne može iskoristiti pravo slobodnog kretanja na području drugih država članica koje proizlazi iz članka 21. stavka 1. CISA-e treba osigurati pravo na djelotvoran pravni lijek pred sudom?”

Nadležnost Suda

- 22 Poljska vlada smatra da Sud nije nadležan za davanje odgovora na prethodno pitanje jer glavni predmet nije obuhvaćen područjem primjene prava Unije.
- 23 S tim u vezi iz članka 19. stavka 3. točke (b) UEU-a i članka 267. prvog podstavka UFEU-a proizlazi da je Sud nadležan odlučivati o prethodnim pitanjima koja se tiču tumačenja prava Unije ili valjanosti akata institucija Unije.
- 24 U predmetnom slučaju sud koji je uputio zahtjev poziva Sud da protumači članak 21. stavak 2.a CISA-e, koji je sastavni dio prava Unije na temelju Protokola (br. 19) o schengenskoj pravnoj stečevini uključenoj u okvir Europske unije (SL 2010., C 83, str. 290.).
- 25 U tim okolnostima Sud je nadležan za davanje odgovora na postavljeno pitanje.

O prethodnom pitanju

- 26 Svojim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li pravo Unije, osobito članak 21. stavak 2.a CISA-e, u vezi s člankom 47. Povelje, tumačiti na način da državama članicama nameće obvezu osiguranja mogućnosti podnošenja pravnog lijeka sudu protiv odluka o odbijanju izdavanja vize za dugotrajni boravak u svrhu studiranja.
- 27 Članak 21. stavak 2.a CISA-e predviđa pravo slobodnoga kretanja, pod uvjetima predviđenima u stavku 1. tog članka, stranca koji imaju važeću vizu za dugotrajni boravak koju je izdala jedna od država članica u skladu s člankom 18. te konvencije.
- 28 Stoga iz samog teksta članka 21. stavka 2.a CISA-e proizlazi da se ta odredba odnosi isključivo na prava na kretanje dodijeljena državljanima trećih zemalja koji imaju vize za dugotrajni boravak.
- 29 Dakle, navedena odredba ne daje državljanima trećih zemalja kojima je odbijeno izdavanje takve vize nikakvo pravo ni slobodu koji su obuhvaćeni načelom djelotvorne pravne zaštite, sadržane u članku 47. Povelje. Slijedom toga, članak 21. stavak 2.a CISA-e državama članicama ne nameće nikakvu obvezu u tom smislu u pogledu tih državljana.

- 30 Stoga situacija o kojoj je riječ u glavnom postupku, u mjeri u kojoj se odnosi na odluku o odbijanju izdavanja vize za dugotrajni boravak državljaninu treće zemlje, a konkretnije na pravne lijekove koje je moguće podnijeti protiv takve odluke, nije obuhvaćena područjem primjene članka 21. stavka 2.a CISA-e.
- 31 Međutim, iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da to što je sud koji je uputio zahtjev sastavio prethodno pitanje pozivajući se samo na neke odredbe prava Unije, ne sprječava Sud da tomu sudu da sve elemente tumačenja koji bi mogli biti korisni za donošenje odluke u postupku koji se vodi pred njim, bez obzira na to je li se na njih pozvao u svojim pitanjima. S tim u vezi na Sudu je da iz svih podataka koje je dostavio nacionalni sud, a osobito i iz obrazloženja odluke kojom se upućuje prethodno pitanje, izvede relevantne elemente prava Unije koje treba tumačiti, uzimajući u obzir predmet glavnog postupka (vidjeti osobito u tom smislu presudu od 9. travnja 2014., Ville d’Ottignies-Louvain-la-Neuve i dr., C-225/13, EU:C:2014:245, t. 30.).
- 32 U tim okolnostima valja provjeriti može li iz odredbe prava Unije različite od članka 21. stavka 2.a CISA-e proizaći obveza osiguranja mogućnosti podnošenja pravnog lijeka sudu protiv odluka o odbijanju izdavanja vize za dugotrajni boravak u svrhu studiranja poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku.
- 33 S tim u vezi valja podsjetiti na to da su, kao što proizlazi iz članka 18. stavka 1. CISA-e vize za dugotrajni boravak nacionalne vize koje izdaje država članica u skladu sa svojim nacionalnim pravom ili pravom Unije.
- 34 Kad je riječ o vizama za dugotrajni boravak koje izdaju države članice u skladu sa svojim nacionalnim pravom, s obzirom na to da zakonodavac Unije na temelju članka 79. stavka 2. točke (a) UFEU-a nije donio nijedan akt koji uređuje postupke i pretpostavke izdavanja takvih viza, navedene pretpostavke i postupci, uključujući žalbene postupke protiv odluka o odbijanju takvog izdavanja, isključivo su obuhvaćeni nacionalnim pravom (vidjeti u tom smislu, kad je riječ o vizama za dugotrajni boravak iz humanitarnih razloga, presudu od 7. ožujka 2017., X i X, C-638/16 PPU, EU:C:2017:173, t. 44.).
- 35 Budući da zahtjevi za izdavanje takvih viza za dugotrajni boravak nisu uređeni pravom Unije, odredbe Povelje, osobito one članka 47., nisu primjenjive na odbijanje tih zahtjeva (vidjeti u tom smislu kad je riječ o vizama za dugotrajni boravak iz humanitarnih razloga, presudu od 7. ožujka 2017., X i X, C-638/16 PPU, EU:C:2017:173, t. 45. i navedenu sudsku praksu).
- 36 Naime, područje primjene Povelje, u pogledu djelovanja država članica, definirano je u njezinu članku 51. stavku 1., prema kojem se odredbe Povelje odnose na države članice samo kada provode pravo Unije, pri čemu se tom odredbom potvrđuje ustaljena praksa Suda prema kojoj se temeljna prava koja se jamče u pravnom sustavu Unije primjenjuju na sve situacije uređene pravom Unije, ali ne i izvan njih (presuda od 19. studenoga 2019., A. K. i dr. (Neovisnost Disciplinskog vijeća Vrhovnog suda), C-585/18, C-624/18 i C-625/18, EU:C:2019:982, t. 78. i navedena sudska praksa).
- 37 U predmetnom slučaju iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da je podnositelj kasacijske žalbe u glavnom postupku od konzula zahtijevao izdavanje vize za dugotrajni boravak u svrhu studiranja studija drugog stupnja u Poljskoj.
- 38 S tim u vezi valja voditi računa o tome da su, s jedne strane, Direktivom 2016/801 utvrđeni osobito, kako je predviđeno njezinim člankom 1. točkom (a), uvjeti ulaska i boravka za razdoblje dulje od 90 dana državljana trećih zemalja u svrhu studiranja, i da, s druge strane, iz njezina članka 3. točaka 21. i 23., proizlazi da odobrenje dodijeljeno za potrebe te direktive može biti izdano u obliku dozvole boravka ili, ako je to predviđeno nacionalnim pravom, u obliku vize za dugotrajni boravak.
- 39 Zadaća je suda koji je uputio zahtjev da provjeri je li zahtjev za izdavanje vize o kojem je riječ u glavnom postupku obuhvaćen područjem primjene te direktive.

- 40 Ako jest, valja podsjetiti na to da se, na temelju članka 34. stavka 5. Direktive 2016/801, odluka o odbijanju izdavanja vize koja je obuhvaćena tom direktivom može pravno osporavati u dotičnoj državi članici u skladu s nacionalnim pravom.
- 41 Iz toga proizlazi da, u slučaju odbijanja izdavanja vize koja je obuhvaćena Direktivom 2016/801, njezin članak 34. stavak 5. podnositeljima zahtjeva za izdavanje takve vize izričito omogućuje podnošenje pravnog lijeka u skladu s nacionalnim pravom države članice koja je donijela tu odluku.
- 42 Stoga je zakonodavac Unije, kao i u pogledu schengenskih viza, prepustio državama članicama odluku o vrsti i konkretnim detaljnim pravilima u pogledu pravnih lijekova kojima raspolažu podnositelji zahtjeva za vize za dugotrajni boravak koje su obuhvaćene Direktivom 2016/801.
- 43 S tim u vezi valja podsjetiti na to da, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, u nedostatku odredbi Unije u tom području, unutarnji pravni sustav svake države članice treba, na temelju načela postupovne autonomije, odrediti postupovna pravila za pravna sredstva namijenjena zaštiti prava pravnih subjekata pod uvjetom da ona ipak ne budu nepovoljnija od onih koja uređuju slične situacije podvrgnute nacionalnom pravu (načelo ekvivalentnosti) i da u praksi ne onemogućuju ili pretjerano ne otežavaju korištenje pravima koja priznaje pravni poredak Unije (načelo djelotvornosti) (presuda od 13. prosinca 2017., El Hassani, C-403/16, EU:C:2017:960, t. 26. i navedena sudska praksa).
- 44 Osim toga, u skladu sa sudskom praksom navedenom u točki 36. ove presude, značajke žalbenog postupka iz članka 34. stavka 5. Direktive 2016/801 trebaju biti utvrđene u skladu s člankom 47. Povelje.
- 45 Međutim, ta odredba Povelje nameće državama članicama obvezu da u određenoj fazi navedenog postupka osiguraju mogućnost podnošenja pravnog lijeka pred sudom (vidjeti u tom smislu presudu od 13. prosinca 2017., El Hassani, C-403/16, EU:C:2017:960, t. 41.).
- 46 Slijedom toga, kad je riječ o odlukama o odbijanju izdavanja vize u svrhu studiranja, koja je obuhvaćena Direktivom 2016/801, pravo Unije, a osobito članak 34. stavak 5. te direktive, u vezi s člankom 47. Povelje, nameće državama članicama obvezu osiguranja žalbenog postupka protiv takvih odluka, čija su detaljna pravila uređena pravnim poretkom pojedine države članice uz poštovanje načela ekvivalentnosti i djelotvornosti, pri čemu taj postupak mora u određenoj fazi jamčiti mogućnost podnošenja pravnog lijeka sudu (vidjeti analogijom presudu od 13. prosinca 2017., El Hassani, C-403/16, EU:C:2017:960, t. 42.).
- 47 S obzirom na prethodna razmatranja, na pitanje koje je postavio sud koji je uputio zahtjev valja odgovoriti tako da članak 21. stavak 2.a CISA-a treba tumačiti na način da se on ne primjenjuje na državljanina treće zemlje kojemu je odbijeno izdavanje vize za dugotrajni boravak.
- 48 Pravo Unije, a osobito članak 34. stavak 5. Direktive 2016/801, u vezi s člankom 47. Povelje, treba tumačiti na način da državama članicama nameće obvezu osiguranja žalbenog postupka protiv odluka o odbijanju izdavanja viza u svrhu studiranja, u smislu te direktive, čija su detaljna pravila uređena pravnim poretkom pojedine države članice uz poštovanje načela ekvivalentnosti i djelotvornosti, pri čemu taj postupak mora u određenoj fazi jamčiti mogućnost podnošenja pravnog lijeka sudu. Zadaća je suda koji je uputio zahtjev da provjeri je li zahtjev za izdavanje nacionalne vize za dugotrajni boravak u svrhu studiranja o kojem je riječ u glavnom postupku obuhvaćen područjem primjene te direktive.

Troškovi

- 49 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (prvo vijeće) odlučuje:

1. Članak 21. stavak 2.a Konvencije o provedbi Schengenskog sporazuma od 14. lipnja 1985. između vlada država Gospodarske unije Beneluksa, Savezne Republike Njemačke i Francuske Republike o postupnom ukidanju kontrola na zajedničkim granicama, koja je potpisana u Schengenu 19. lipnja 1990., a stupila je na snagu 26. ožujka 1995., kako je izmijenjena Uredbom (EU) br. 610/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. treba tumačiti na način da se ne primjenjuje na državljanina treće zemlje kojemu je odbijeno izdavanje vize za dugotrajni boravak.
2. Pravo Unije, a osobito članak 34. stavak 5. Direktive (EU) 2016/801 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2016. o uvjetima ulaska i boravka državljanina trećih zemalja u svrhu istraživanja, studija, osposobljavanja, volonterstva, razmjena učenika ili obrazovnih projekata, i obavljanja poslova *au pair*, u vezi s člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima, treba tumačiti na način da državama članicama nameće obvezu osiguranja žalbenog postupka protiv odluka o odbijanju izdavanja viza u svrhu studiranja, u smislu te direktive, čija su detaljna pravila uređena pravnim poretkom pojedine države članice uz poštovanje načela ekvivalentnosti i djelotvornosti, pri čemu taj postupak mora u određenoj fazi jamčiti mogućnost podnošenja pravnog lijeka sudu. Zadaća je suda koji je uputio zahtjev da provjeri je li zahtjev za izdavanje nacionalne vize za dugotrajni boravak u svrhu studiranja o kojem je riječ u glavnom postupku obuhvaćen područjem primjene te direktive.

Potpisi